

UCHWAŁA NR III/22/2014

RADY GMINY W WINNICY

z dnia 29 grudnia 2014 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

w Gminie Winnica na lata 2014-2020

Na podstawie art.7 ust.1 pkt.6, art.18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r., poz.594 z późn. zm.) oraz art.16b i art.17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U.2013 r., poz.182 z późn. zm.)

Rada Gminy w Winnicy uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjąć do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Winnica na lata 2014- 2020 zwaną dalej „Strategią”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Winnica.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik

do Uchwały Nr I I I/22/2014

Rady Gminy w Winnicy

z dnia 29 grudnia 2014 r.

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Winnica
na lata 2014- 2020

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE WINNICA
NA LATA 2014 - 2020**

Winnica, 2014r.

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	
1.WPROWADZENIE.....	
2.REGULACJE PRAWNE W TWORZENIU STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
2.1.DOKUMENTY PROGRAMOWE.....	
3.DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ I PROGNOZA ZMIAN W PERSPEKTYWIE DO 2020 ROKU.....	12
3.1. PRZEDMIOT DIAGNOZY.....	12
3.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY WINNICA.....	12
3.3. LUDNOŚĆ- DEMOGRAFIA.....	14
3.4. FUNKCJONOWANIE POMOCY SPOŁECZNEJ.....	17
4.KATALOG PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	26
4.1. ZJAWISKO WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO.....	27
4.2. BEZROBOCIE.....	28
4.3. ZAGROŻENIA WSPÓŁCZESNEJ RODZINY.....	30
4.4. UZALEŻNIENIA.....	31
4.5. UBÓSTWO.....	33
4.6. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH.....	33
4.7. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.....	34
5.ANALIZA SWOT.....	34
6. CZĘŚĆ ROZWOJOWA.....	41
6.1. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.....	42
6.2. WIELOZAKRESOWY SYSTEM WSPIERANIA RODZINY I DZIECI.....	43
6.3. WSPIERANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ.....	45
6.4. STWORZENIE PERSPEKTYW DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.....	47
6.5. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH ŚRODOWISK RODZINNYCH	49
7. METODY REALIZACJI CELÓW.....	51
7.1. METODA AKTYWIZUJĄCA.....	51
7.2. METODY INTEGRUJĄCE.....	52
7.3. METODY PROFILAKTYCZNE.....	52
7.4. METODY WERYFIKUJĄCE.....	52
7.5. METODY WYKLUCZAJĄCE.....	53
7.6. METODY NIWELUJĄCE.....	53
8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	53
9. MONITORING I EWALUACJA.....	55
10. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII.....	56
11. ZAKOŃCZENIE.....	56

1.WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Winnica na lata 2014-2020 jest dokumentem programowym w obszarze polityki społecznej i na rzecz integracji, służy ukierunkowaniu działań Samorządu Gminy w dłuższej perspektywie czasowej w celu zapobiegania i przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym ze szczególnym uwzględnieniem grup i osób marginalizowanych, wykluczonych społecznie.

Strategia jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art.17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r., poz.182 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych oznacza plan działania: odwołuje się do określonej sfery zadań publicznych a mianowicie wyznacza główne kierunki polityki społecznej. Polityka społeczna jest realizowana poprzez politykę emerytalno- rentową, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, zatrudnienia, rodziny, mieszkaniową i socjalizacyjną.

Najważniejsze cele polityki społecznej to:

- **bezpieczeństwo socjalne**, które obejmuje zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego m.in.: choroba, inwalidztwo, starość, śmierć, bezrobocie,
- inwestycja w człowieka**- tworzenie równych szans rozwoju ludzi, kształcenie młodego pokolenia, promocja zatrudnienia (czynnik rozwoju gospodarczego),
- **pokój społeczny**- jako podstawa stabilizacji życiowej ludzi, współpracy w osiąganiu celów, tolerancji różnic między ludźmi,
- życie rodzinne** m.in.: wartość więzi rodzinnych, podstawa poczucia bezpieczeństwa.

Skuteczna polityka społeczna powinna opierać się na rozwiązywaniu rzeczywistych zjawisk i problemów społecznych występujących w danej społeczności lokalnej oraz ocenie znaczenia i roli czynników warunkujących te zjawiska. Problemy społeczne takie jak pogłębiające się zjawisko ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, niedostatek materialny rodzin niepełnych, wielodzietnych, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, uzależnienia i przemoc w rodzinie są zatem zjawiskiem o dużym zasięgu, niekorzystnym dla społeczności, w której występują, odbieranym jako niebezpieczne, czy też zagrażające, które

stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym.

Niewątpliwie ważną rolę jest zatem podejmowanie działań w celu zminimalizowania rozmiarów i skutków wszelkich zjawisk społecznie negatywnych i przewyższania problemów społecznych występujących w Gminie Winnica oraz zaspokajania różnorodnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Od skuteczności ich rozwiązania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina.

Działania, kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem, podejmowane w odpowiedzi na faktyczne potrzeby i problemy mieszkańców, będą realizowane na trzech poziomach:

- profilaktyki**, czyli zapobieganie powstawaniu niekorzystnych zjawisk jako działania o charakterze priorytetowym,
- pomocy doraźnej** (ratownictwa), czyli świadczenie natychmiastowej pomocy w sytuacjach kryzysowych,
- dlugofalowych programów naprawczych** zmierzających do rozwiązania lub przynajmniej zminimalizowanie problemów społecznych i lokalnych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej jako główne narzędzie stosowane w celu dokonywania pozytywnych zmian, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, sądownictwo i prokuratura, a także policja oraz urząd pracy. W ujęciu strategicznym pomoc społeczna w Gminie Winnica, to nie tylko udzielanie wsparcia materialnego, a przede wszystkim szeroko rozumiana praca socjalna, nastawiona na wzmocnienie postaw aktywnych, stworzenie systemu wsparcia psychologicznego, poradnictwa prawnego, wdrożeniu modelu pomocy w oparciu o kontrakt socjalny oraz ścisłą współpracę i powiązanie działań instytucji i organizacji pozarządowych w wypracowaniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi, jak również praca środowiskowa.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Winnicy. Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, policji i sądownictwa. Decydujący głos w kształtowaniu zawartości dokumentu miał zespół zadaniowy do spraw opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Winnica

na lata 2014-2020, który Zarządzeniem nr 54/2014 z dnia 30 września 2014 roku powołał Wójta Gminy Winnica. W skład zespołu weszli:

- Wioletta Zawadzka-przewodnicząca- Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy,
- Jadwiga Lisiecka- specjalista pracy socjalnej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Winnicy,
- Izabella Pawlikowska- pracownik socjalny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Winnicy,
- Hanna Lisowska- sekretarz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Winnicy,
- Sebastian Kaliszewski- kurator zawodowy Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wyszkowie z siedzibą w Pułtusk,
- Agnieszka Wrzeszcz- doradca zawodowy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pułtusk,
- Anna Strauch- pedagog szkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Winnicy,
- Paweł Popielarski- dzielnicowy Posterunku Policji w Pokrzywnicy.

Strategię przygotowano analizując dostępne dokumenty źródłowe będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy i pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy, Posterunku Policji w Pokrzywnicy, szkół, Głównego Urzędu Statystycznego oraz innych instytucji i organizacji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej, zidentyfikowane problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców Gminy Winnica.

Dokonano analizy SWOT jako narzędzie identyfikacji i systematyzacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla sfery społecznej gminy. Następnie opracowano wizję i misję rozwoju społecznego Gminy Winnica. Zdobyte w toku konstruowania informacje pozwoliły także na wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych oraz wskazanie priorytetowych działań, które powinny przyczynić się do poprawy sytuacji osób pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Niniejsza strategia jest zgodna z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim, samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Należy zaznaczyć, że strategia nie jest dokumentem zamkniętym, ani w sensie merytorycznym, ani czasowym. Jest podstawą do stałego programowania, podczas którego należy weryfikować założenia, cele i sposoby ich osiągnięcia.

2.REGULACJE PRAWNE W TWORZENIU STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Źródła pozyskania informacji

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020,*
- Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy,*
- *Główny Urząd Statystyczny.*

2.1.DOKUMENTY PROGRAMOWE

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020
2. Narodowa Strategia Integracji Społecznej
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
4. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015
5. Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

Podstawą opracowania Strategii oraz działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy są następujące przepisy prawne:

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)

Ustawa o pomocy społecznej określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej;
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- 3) organizację pomocy społecznej;
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2.1). Ustawa wymienia m.in. przypadki w jakich udziela się pomocy społecznej. Według Ustawy pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (Dz. U, z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.)

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o

wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Wprowadza regulacje dotyczące postępowania wobec osób nadużywających alkoholu, określa podstawy leczenia odwykowego oraz wskazuje kompetencje i zadania

Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 z późn. zm.) reguluje system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa,

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.) – stwarza ona szansę na powrót do społeczeństwa tym osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowiska marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Przepisy ustawy stosuje się w szczególności do: bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej; uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego; uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej; chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego; długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej; uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej; osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego

(Dz. U. z 2011r. Nr 231, poz.1375.) Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1/ promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym;
- 2/ zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3/ kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego

i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z póź.zm.) jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Ustawa reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz .U. z 2012 r. poz.124).

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii określa, że przeciwdziałanie narkomanii realizuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej. Zawiera szereg definicji zjawisk związanych z uzależnieniem od narkotyków. Określa m.in. zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, zadania innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerozu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii ; kary za nieprzestrzeganie przepisów ustawy i rozporządzeń wymienionych. Do ustawy dołączono wykazy środków odurzających z ich klasyfikacją.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz.1493 z póź.zm.)

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie reguluje kwestie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Określa zadania w tym zakresie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie, wobec osób stosujących przemoc, sposób postępowania organów państwa

w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ustawa ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013r. poz.135 z późn.zm.)

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła znaczące zmiany w dotychczasowym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną ; zawiera nowe regulacje w kwestiach dotyczących wspierania rodziny oraz organizacji pieczy zastępczej. Ustawa określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zadania w zakresie postępowania adopcyjnego. Ustawa ustanowiła m.in. instytucję asystenta rodziny oraz wprowadziła zmiany w przepisach o przysposobieniu.

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2012 r. poz.1228 z późn.zm.), która określa :

- ✓ zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,
- ✓ warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zwanej dalej ‘ ’ świadczeniami z funduszu alimentacyjnego ‘ ’,
- ✓ zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- ✓ zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- ✓ działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej finansowanych w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2013r. poz.674 z późn.zm.)

Określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania te realizowane są przez instytucje rynku pracy działające w celu :

- ✓ pełnego i produktywnego zatrudnienia,
- ✓ rozwoju zasobów ludzkich,
- ✓ osiągnięcia wysokiej jakości pracy,
- ✓ wzmocnienia integracji oraz solidarności społecznej,
- ✓ zwiększenia mobilności na rynku pracy.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz.721 z późn.zm.)

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych dotyczy rehabilitacji osób niepełnosprawnych, a ściślej mówiąc- reahabilitacji społecznej i zawodowej. Tekst skierowany jest do osób niepełnosprawnych, zainteresowanych poznaniem swoich uprawnień, które liczą, że dzięki wsparciu systemów rehabilitacji i dofinansowaniom znajdą oraz utrzymają zatrudnienie, a to poprawi ich sytuację materialną oraz społeczną.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2011r.Nr 231,poz.1375)

W świetle ustawy, ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na :

- ✓ promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- ✓ zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- ✓ kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych a zwłaszcza rozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacjom.

3.DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ I PROGNOZA ZMIAN W PERSPEKTYWIE DO 2020 ROKU

3.1. PRZEDMIOT DIAGNOZY

Przedmiotem diagnozy są charakterystyczne dla poszczególnych grup społecznych problemy o najwyższym stopniu dolegliwości, takie jak np.: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc, które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania celom krytycznym w życiu jednostek i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej.

Materiałem wyjściowym nad Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych były wyniki, prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy na przestrzeni kilku lat, analiz kwestii społecznych, w tym przede wszystkim problemów i potrzeb zgłaszanych przez klientów ubiegających się o pomoc oraz wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w tym zakresie na grupie przedstawicieli społeczności lokalnych. Zostały one uzupełnione przez materiały przygotowane przez członków zespołu zadaniowego do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

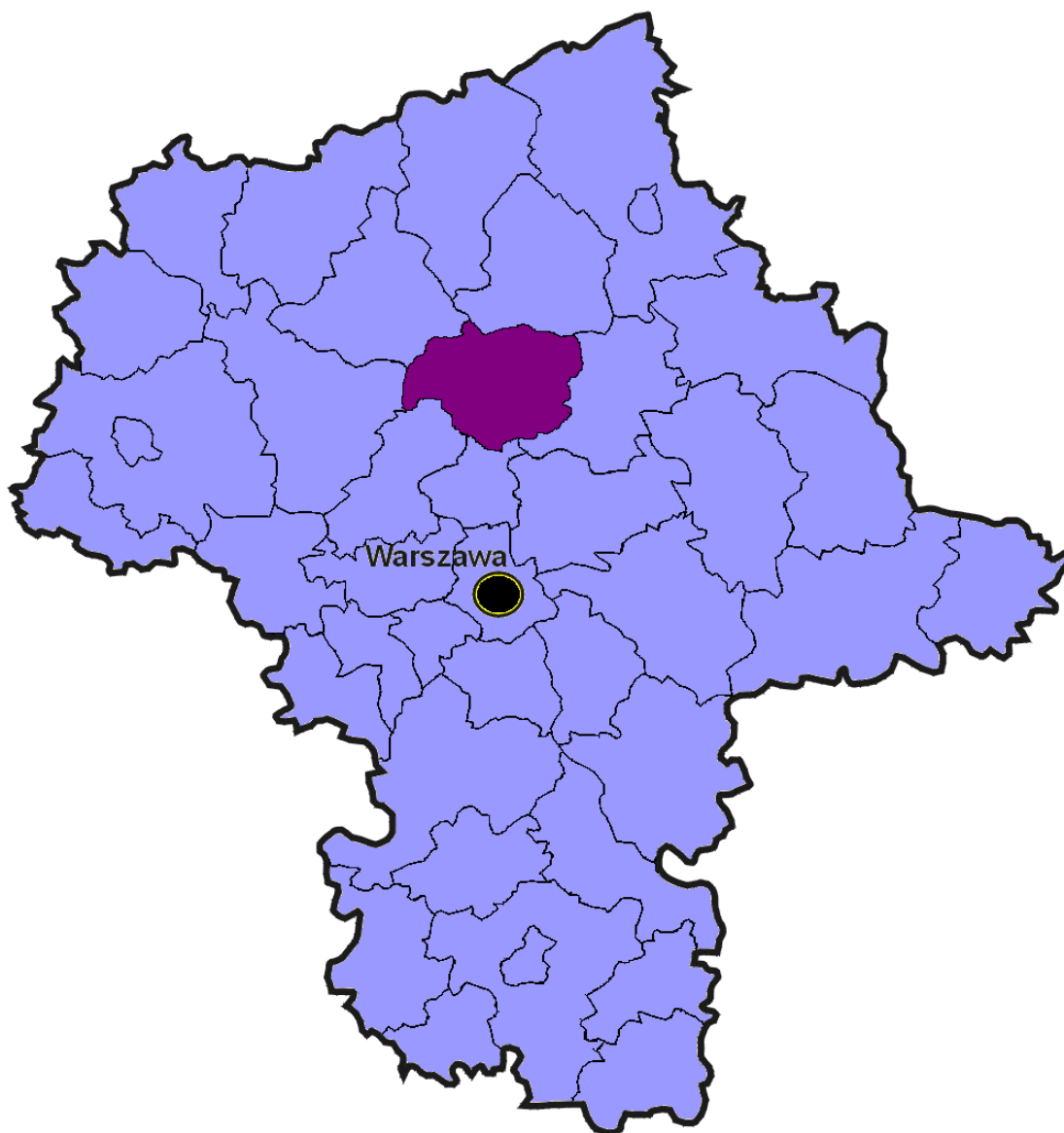
3.2 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY WINNICA

Gmina Winnica położona jest w województwie mazowieckim we wschodniej części powiatu pułtuskiego. Gmina zajmuje powierzchnię 115 km², tj. 13,9% ogólnej powierzchni powiatu. Obszar jest zamieszkiwany przez 4132 osób, w tym 50,2 % kobiet (stan na 31.12.2013r.).

Ludność gminy Winnica stanowi tym samym niewiele ponad 8,0% ogółu ludności powiatu pułtuskiego, zaś gęstość zaludnienia (36 osób na km²) jest niższa od średniej dla powiatu (62 osób na km²).

Gmina Winnica jest czwartą gminą powiatu pułtuskiego pod względem zajmowanej powierzchni, ostatnią zaś jeśli chodzi o liczbę ludności.

Rysunek 1 Powiat pułtuski na tle województwa mazowieckiego.

Źródło: Opracowanie własne.

Gmina Winnica graniczy z 3 gminami wiejskimi tj.: Gzami, Pokrzywnicą i Świerczami oraz z 3 gminami miejsko – wiejskimi: Serockiem, Nasielskiem i Pułtuskim. W skład gminy wchodzi 34 sołectwa. Centralną częścią gminy jest wieś Winnica.

Rysunek 2 Gmina Winnica na tle powiatu pułtuskiego.

Źródło: strona internetowa – www.gminy.pl

Gmina Winnica leży nad rzeczką Niestępówką, prawym dopływem Narwi. Położona jest 13 km na południowy zachód od miasta powiatowego Pułtusk oraz około 60 km od miasta stołecznego Warszawy. Gmina Winnica ma typowo rolniczy charakter. Łączna powierzchnia użytków rolnych wynosi 8 694 ha, stanowi ona 75,5% powierzchni gminy.

3.3. LUDNOŚĆ- DEMOGRAFIA

Struktura ludności w podziale na wiek i płeć stanowi podstawę większości analiz demograficznych, gdyż determinuje skalę i rodzaj potrzeb społecznych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na przestrzeni ostatnich trzech lat sytuacja demograficzna Gminy Winnica uległa zmianie. Prognoza na 2014 i 2015 rok wskazuje na wzrost liczby mieszkańców. Dane szczegółowe w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

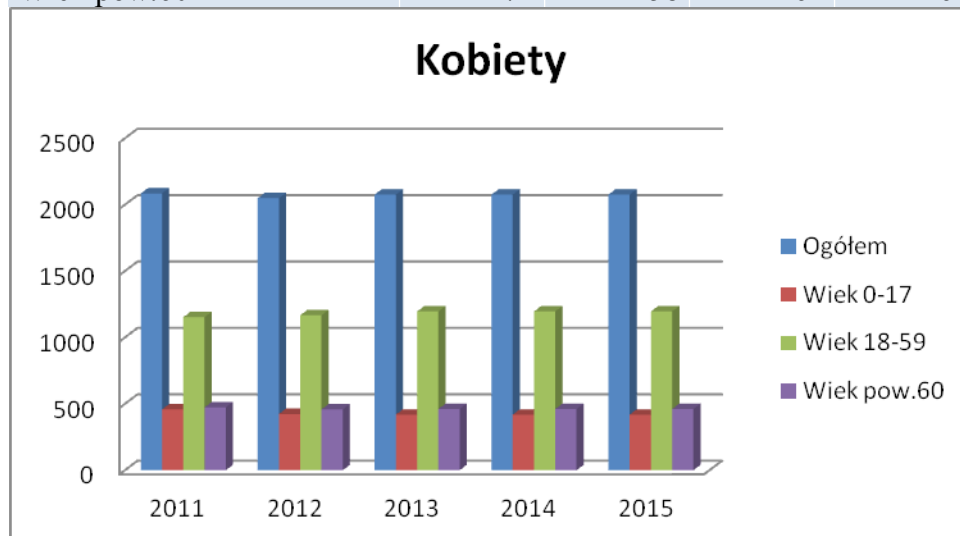
Lata	Mieszkańcy (osoby)
2011	4108
2012	4079
2013	4132
2014	4132
2015	4132

Wykres 1 Liczba mieszkańców w latach 2011-2013 i prognoza na lata 2014-2015

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

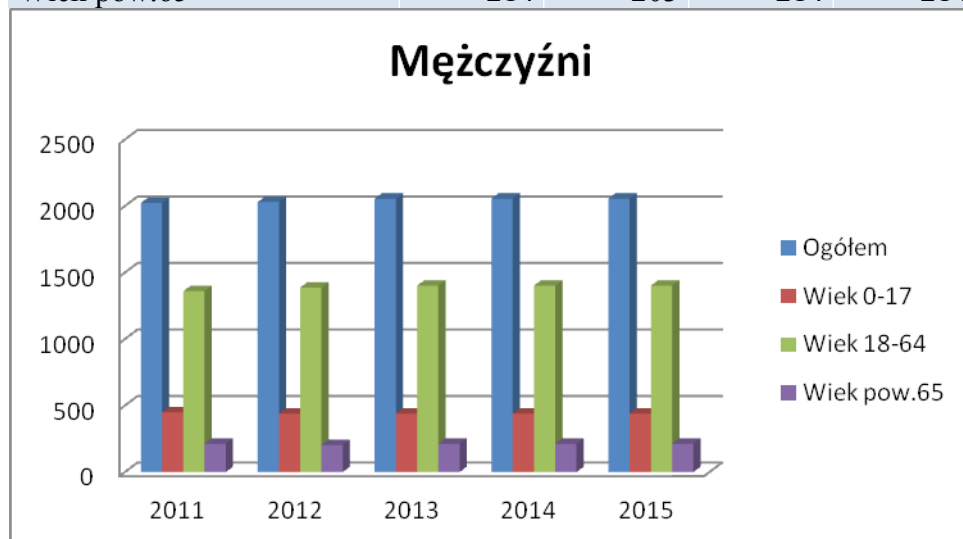
Kobiety					
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	2085	2049	2076	2076	2076
Wiek 0-17	458	424	419	419	419
Wiek 18-59	1153	1167	1196	1196	1196
Wiek pow.60	474	458	461	461	461

Wykres 2 Kobiety Gminy Winnica ze względu na wiek w latach 2011-2013 i prognoza

2014-2015 *Źródło: Główny Urząd Statystyczny*

Mężczyźni					
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	2023	2030	2056	2056	2056
Wiek 0-17	449	439	440	440	440
Wiek 18-64	1360	1388	1402	1402	1402
Wiek pow.65	214	203	214	214	214

Wykres 3 Mężczyźni Gminy Winnica ze względu na wiek w latach 2011-2013 i prognoza 2014-2015

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W ostatnich latach na terenie gminy Winnica pod względem demograficznym przeważają kobiety, które w 2013 roku stanowiły 50,2% ogółu mieszkającej tam ludności.

Liczba ludności gminy w prognozie przewiduje stabilizację liczby ludności.

Wzrost udziału osób starszych w ogólnej populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności. Proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także z wydłużającej się średniej długości życia kobiet i mężczyzn.

Tabela 1 Struktura społeczno – ekonomiczna ludności w 2013 roku

Grupa wiekowa	Osoby	% ogółu
Wiek przedprodukcyjny:		
- gmina	938	1,8
- powiat	10222	19,9
Wiek produkcyjny:		
- gmina	2471	4,8
- powiat	32410	63,1
Wiek poprodukcyjny:		
- gmina	723	1,4
- powiat	8763	17,0
Ogółem		

-gmina	4132	8
powiat	51395	100

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

W grupie osób w wieku przedprodukcyjnym przeważają osoby w wieku 16 – 17 lat. Jednak na obecną chwilę największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym (4,8% ogółu powiatu). Osoby w wieku poprodukcyjnym w przypadku gminy stanowią 1,4% całego powiatu. Jednakże w przyszłości zwiększać się będzie ich procentowy udział.

3.4 FUNKCJONOWANIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna stanowi istotną dziedzinę polityki społecznej państwa, mającą na celu umocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego osób i rodzin oraz udziela im pomocy w przypadku trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych środków, możliwości i uprawnień. Obowiązek realizacji pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej w zakresie przewidzianym ustawą o pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczna udzielana jest ze względu na trudną sytuację życiową. Ustawa o pomocy społecznej nie konkretyzuje tych sytuacji, wymienia jedynie najczęstsze powody ich powstania, w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy; 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 12) alkoholizmu lub narkomanii; 13) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 14) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Obowiązkiem klienta przy udzielaniu pomocy jest jego współudział w rozwiązaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Zmusza to osoby wymagające wsparcia do zmiany postawy, na ogół biernej, na postawę aktywną w rozwiązaniu własnych problemów.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Winnica odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

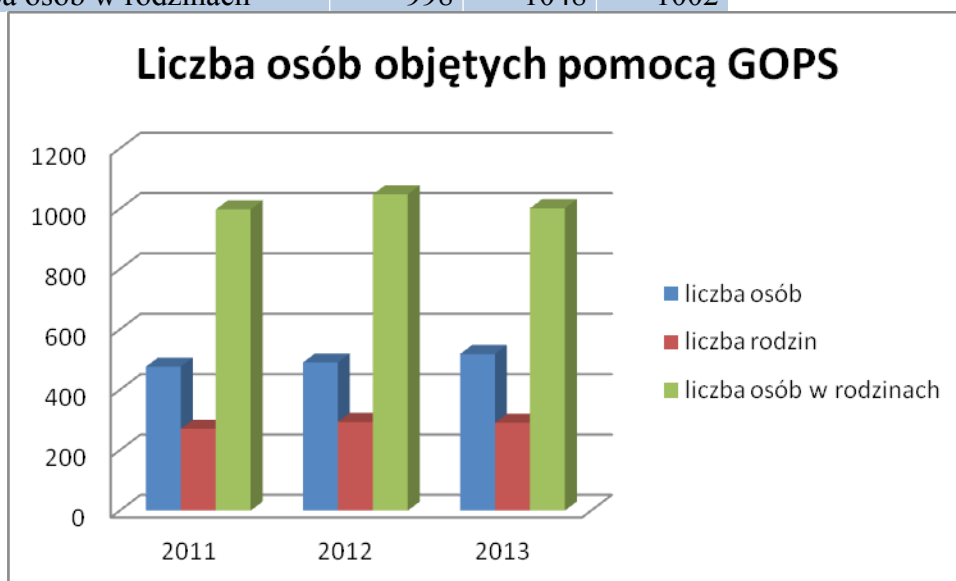
- ✓ prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej,
- ✓ bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń,
- ✓ współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym,
- ✓ aktywizowanie środowiska lokalnego,

Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Od 1 października 2012 roku kryterium to ustalono na poziomie **542 zł** miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (poprzednio **477 zł**) i **456 zł** na osobę w rodzinie (poprzednio **351 zł**). Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę uprawnionych do korzystania z pomocy i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa.

Dane szczegółowe dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Winnica w latach 2011- 2013 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4 Liczba osób, rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą w latach 2011- 2013

Liczba osób objętych pomocą w latach 2011-2013			
	2011	2012	2013
liczba osób	477	491	519
liczba rodzin	271	294	291
liczba osób w rodzinach	998	1048	1002

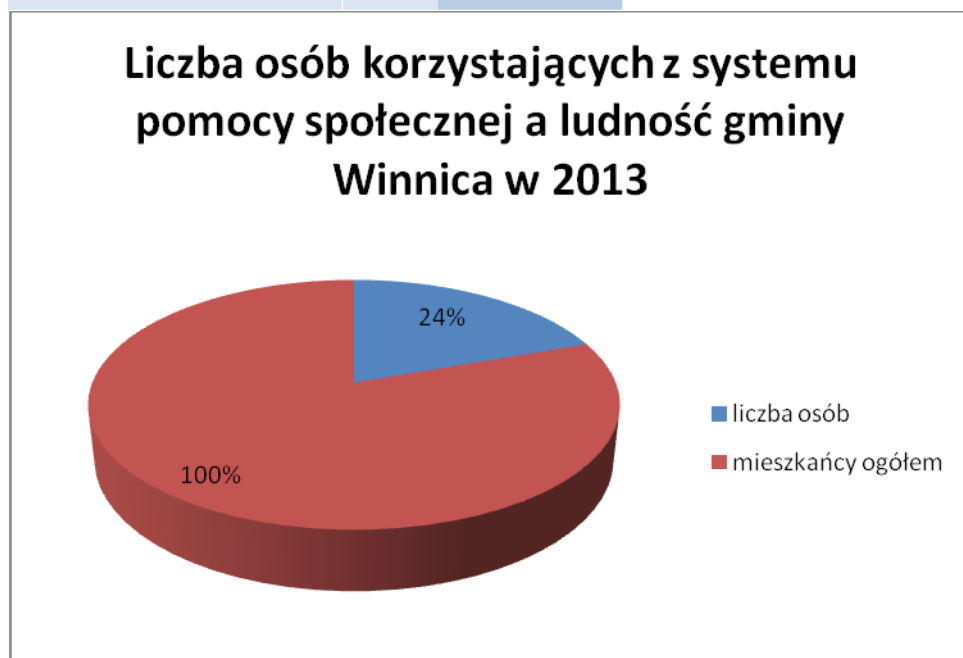
Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy

W latach 2011-2013 liczba osób objętych systemem pomocy społecznej w Gminie Winnica wzrosła. Wpływ na taką sytuację miała zmiana sytuacji gospodarczej kraju oraz zamknięcie głównego zakładu pracy w Winnicy- zakładu przetwórstwa mięsnego.

Poniższy wykres przedstawia udział beneficjentów pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Winnica.

Wykres 5 Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej a ludność Gminy Winnica w 2013 roku

Liczba osób objętych pomocą a ludność gminy w 2013		
	2013	Udział %
liczba osób	1002	24%
mieszkańcy ogółem	4132	100%

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Gmina Winnica liczyła 4132 mieszkańców.

Z systemu pomocy społecznej skorzystało 519 osób, tj. 12,6 % ogółu społeczeństwa o liczbie osób w tych rodzinach- 1002 co stanowi 24% ogółu mieszkańców gminy Winnica.

Próg interwencji socjalnej wzrósł do roku 2011 (liczba korzystających z pomocy społecznej wynosiła 477 osób).

Strukturę demograficzną świadczeniobiorców systemu pomocy społecznej w 2013 roku odbiega od struktury całej lokalnej społeczności. Uwagę zwracała znaczna liczba dzieci wspieranych przez system pomocy społecznej, głównie poprzez dożywianie w szkołach, co dowodzi istnienia poważnych niedoborów materialnych wśród znaczącej liczby rodzin.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera katalog powodów, dla których każdy mieszkaniec który znalazł się w przejściowo trudnej sytuacji życiowej ma prawo ubiegać się o wsparcie z systemu pomocy społecznej. Podstawową przesłanką przyznania pomocy jest spełnienie wspomnianego kryterium dochodowego, oraz wystąpienie powodu trudnej sytuacji życiowej.

Poniżej przedstawiono zestawienie dot. powodów przyznania pomocy społecznej przez GOPS w Winnicy w latach 2011-2013.

Tabela 2 Powody przyznania pomocy społecznej przez GOPS w Winnicy w latach 2011-2013

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Ubóstwo	75	94	109	345	420	321
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	41	48	70	73	45	348
W tym: Wielodzietność	38	15	50			276
Bezrobocie	122	132	116	541	552	425
Niepełnosprawność	51	32	30	242	72	52
Długotrwała lub ciężka choroba	85	27	35	421	76	98
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	206	172	46	668	493	148
W tym: Rodziny niepełne	55	21	28	202	60	75

Rodziny wielodzietne	65	15	17	402	90	196
Przemoc w rodzinie	0	19	14	378	378	43
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	68	46	25	368	158	26
Narkomania	0	0	0	0	0	3
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	1	0	0	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	2	1	0	8	2	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	3
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	3

Źródło; Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy

W Gminie Winnica jak wynika ze sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2011-2013 dominującymi problemami przyznania świadczeń z pomocy społecznej było: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Problemem wymagającym wsparcia społecznego była wielodzietność. Rodzinom wielodzietnym brakuje środków finansowych na zabezpieczenie podstawowych potrzeb. Podobnie jak w całym kraju uwidacznia się wysoka wrażliwość na ubóstwo tej grupy rodzin.

Niepokojącym sygnałem jest wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia ze strony GOPS, gdzie występuje problem przemocy w rodzinie. W 2012 roku 19 rodzin objętych było wsparciem, zaś w 2013 roku 14 rodzin. Problem przemocy w rodzinach wymaga szczególnej uwagi ze strony służb pomocowych. Zostanie to omówione w dalszej części strategii.

Dotychczas nie odnotowano powodu ubiegania się o pomoc z uwagi na problem bezdomności w Gminie Winnica.

Powód ubiegania się o wsparcie ze strony pomocy społecznej z uwagi na alkoholizm występujący w rodzinie nadal utrzymuje się na wysokim poziomie.

Powody przyznania pomocy społecznej miały wpływ na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS w Winnicy w latach 2011-2013

Rodzaj pomocy	2011	2012	2013
Zasiłek stały	20	18	21
Zasiłek okresowy	63	76	90
Zasiłek celowy	64	99	110
Posiłek	327	338	304
Usługi opiekuńcze	0	0	0
w tym specjalistyczne			
Skierowanie do domu pomocy społecznej	1	0	0
Praca socjalna	94	282	252
Poradnictwo specjalistyczne	0	0	0
Schronienie	0	0	0
Sprawienie pogrzebu	0	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Winnica

W latach 2011-2013 najczęściej udzieloną mieszkańcom Gminy Winnica formą wsparcia była pomoc finansowa, głównie w postaci świadczeń pieniężnych. Analizując możliwości przyznania przez ośrodek pomocy społecznej świadczeń pieniężnych, należy wskazać na podstawowe zasiłki, którymi obecnie są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy. Bardzo ważną formą wsparcia była pomoc w formie dożywiania.

W okresie 2011-2013 liczba osób otrzymujących pomoc w formie posiłku utrzymywała się na wysokim poziomie. Dożywianiem były objęte głównie dzieci w szkołach i przedszkolu.

Ogólny koszt programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wyniósł w roku 2011- 120 815 zł , w roku 2012- 131 437 zł , w roku 2013- 122 142 zł.

Inną formą wsparcia była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa, oraz współpracy z innymi organizacjami społecznymi i pozarządowymi. Bardzo ważnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny, który w 2011 roku zawarto z 10 osobami, w 2012 roku- z 12 osobami , w 2013 roku- z 13 osobami.

Od 2012 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Winnicy realizowany resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej- „Asystent rodziny”.

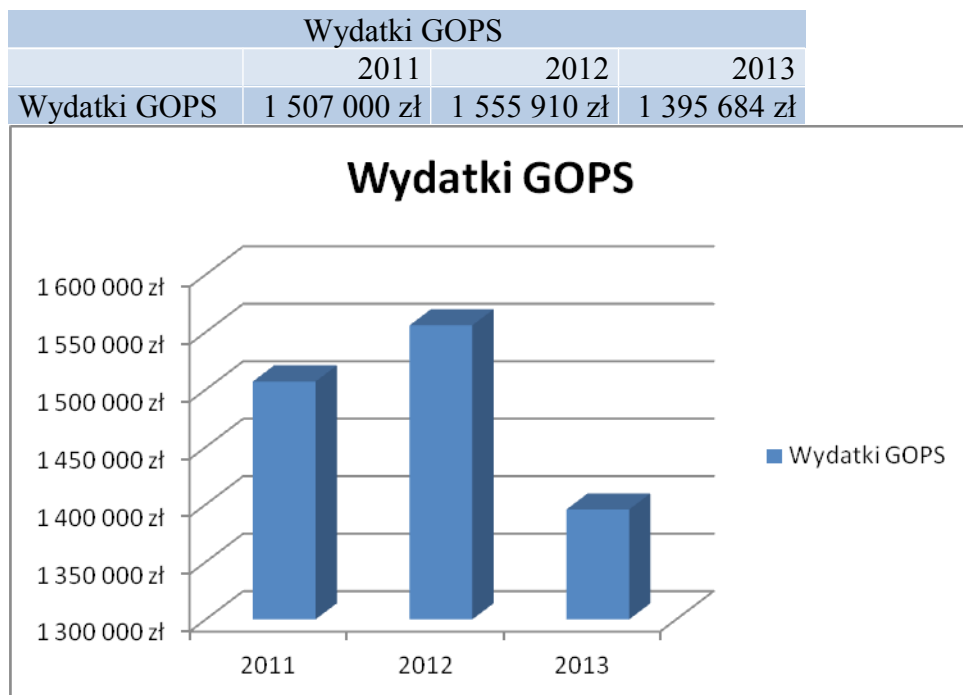
Asystent rodziny pracuje z 10 rodzinami, które wymagają wsparcia w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W ramach konkursu otrzymano dotację na zatrudnienie asystenta rodziny w 2012 roku w kwocie- 8 657,00zł, w 2013 roku- 16 202,00zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy realizuje projekt systemowy pn. „Nasza aktywność w drodze do sukcesu”, który jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2011 roku w projekcie uczestniczyło -10 osób, w 2012 roku- 11 osób, w 2013 roku-11 osób.

W ramach realizowanych zadań w zakresie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 roku (Dz. U. z 2013 r., poz.1456) oraz ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007r. (Dz. U. z 2012r., poz. 1228) przyznawał świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego i od 2013r. specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Wykres 6 Wydatki GOPS na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego w latach 2011-2013

Źródło; Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy

Na powyższym wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych wydatkowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy na realizację świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego.

Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na ten cel w latach 2011-2013, należy zauważyć, iż zmniejszyły się one w 2013 roku. Miało to związek ze zmianą przepisów prawa i utratą uprawnień dla osób, które dotychczas pobierały świadczenie pielęgnacyjne. Wydane na podstawie przepisów dotychczasowych decyzje o przyznaniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasły z mocy prawa po dniu - 30.06.2013 roku.

Dane szczegółowe na temat liczby przyznanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy świadczeń rodzinnych w 2013 roku przedstawiają poniższe dane.

W 2013 roku 288 rodzin pobierało świadczenia rodzinne,

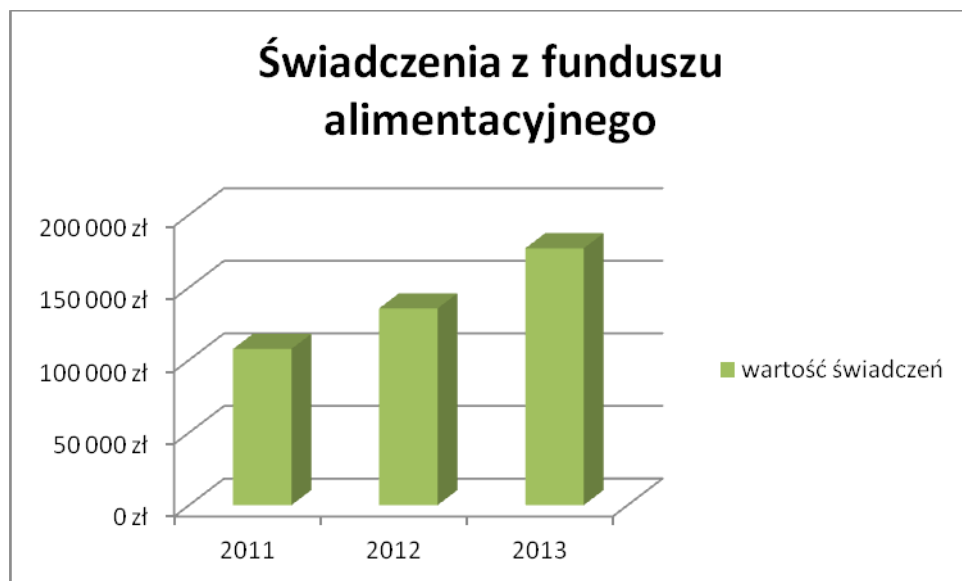
- liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny- 203,
- liczba wypłaconych świadczeń z tytułu urodzenia dziecka- 25,
- liczba wypłaconych świadczeń- dodatków z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego- 69,
- liczba wypłaconych świadczeń dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka-

- 174,
- liczba wypłaconych świadczeń- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego- 164,
 - liczba wypłaconych dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego- 281,
 - liczba wypłaconych świadczeń dodatków z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania- 552,
 - liczba wypłaconych świadczeń dodatków z tytułu zamieszkania dziecka w miejscowości w której znajduje się szkoła- 492,
 - liczba wypłaconych świadczeń dodatków na dojazd do miejscowości w której znajduje się szkoła- 492,
 - liczba wypłaconych świadczeń- dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej- 917,
 - liczba wypłaconych świadczeń- zasiłków pielęgnacyjnych- 1344,
 - liczba wypłaconych świadczeń- świadczenie pielęgnacyjne- 386,
 - liczba wypłaconych świadczeń- dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego- 45,
 - liczba wypłaconych świadczeń- specjalny zasiłek opiekuńczy- 7,
 - liczba wypłaconych jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka- 40.

Dane szczegółowe dotyczące liczby wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2011-2013, kwot wydatkowanych na ten cel oraz liczby świadczeniobiorców przedstawia tabela.

**Tabela 4 Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane przez GOPS
w latach 2011-2013**

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego			
	2011	2012	2013
liczba osób	30	34	37
liczba rodzin	15	19	21
wartość świadczeń	107 580 zł	135 532 zł	176 912 zł

Źródło; Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy

Z powyższych danych wynika, iż wzrasta liczba osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

4.KATALOG PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Mianem problemu społecznego, określa się zjawiska niekorzystne dla społeczności, w której występuje, oceniane przez nią jako zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. Przedmiotem diagnozy są charakterystyczne dla poszczególnych grup społecznych problemy o najwyższym stopniu dolegliwości, takie jak np.: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc w rodzinie, starość, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania celom krytycznym w życiu jednostki i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej.

W przypadku gminy Winnica najczęstszymi przyczynami kierującymi ludzi do skorzystania z pomocy GOPS są: bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, długotrwała lub ciężka choroba.

Z pomocy korzystają również osoby niepełnosprawne. W niektórych rodzinach objętych pomocą społeczną występuje jednocześnie kilka z wyżej wymienionych przyczyn.

Trzeba też pamiętać analizując główne problemy społeczne mieszkańców gminy Winnica o

sprawach związanych z zapobieganiem powstawania niekorzystnych zjawisk. Można to osiągnąć przede wszystkim poprzez rozszerzenie dostępu do informacji i zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

4.1. ZJAWISKO WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

Zjawisko wykluczenia społecznego jest trudno definiowalne z uwagi na nakładające się wymiary marginalizacji. Wykluczenie społeczne często utożsamiane jest z ubóstwem, biedą. Nie można jednak tych zjawisk traktować wymiennie. Osoby ubogie nie muszą być wykluczone i odwrotnie- osoby wykluczone nie zawsze są pozbawione odpowiednich środków do zaspokojenia potrzeb a ich wykluczenie ma często pozaekonomiczny charakter. Niewątpliwie wykluczenie pojawia się na różnych płaszczyznach życia ludzkiego i w związku z tym istnieje szereg definicji opisujących to zjawisko.

Zgodnie z Narodową Strategią Integracji dla Polski wykluczenie społeczne to „brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich”. W ustawie o zatrudnieniu socjalnym z 2003r. przyjmuje się, że wykluczenie jest „, sytuacją życiową, w której gospodarstwa domowe nie są w stanie realizować potrzeb, co prowadzi do ubóstwa, w efekcie pozbawienia możliwości uczestnictwa w życiu codziennym”. Wykluczenie społeczne jest przeciwieństwem integracji społecznej.

Do grup społecznych szczególnie zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego Narodowa Strategia Integracji Społecznej zalicza:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych,
- dzieci wychowujące się poza rodziną,
- kobiety samotnie wychowujące dzieci,
- kobiety pozostające poza rynkiem pracy,
- ofiary patologii życia rodzinnego,
- osoby o niskich kwalifikacjach,
- osoby bezdomne,
- osoby bezrobotne,
- osoby żyjące w trudnych warunkach mieszkaniowych,
- osoby niepełnosprawne, chronicznie chore i chorujące psychicznie,
- starsze osoby samotne,

- osoby opuszczające zakłady karne,
- imigrantów,
- osoby należące do romskiej mniejszości etnicznej.

Poprzez analizę osób szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne można wskazać problemy i przyczyny, które przyczyniają się do powstania tego zjawiska.

Z pewnością same świadczenie socjalne bez odpowiednich programów pozwalających wyjść z grupy marginalnej, nie przynoszą oczekiwanych efektów długoterminowych.

Zaspokojenie tylko podstawowych potrzeb w dobie konsumpcjonizmu i presji posiadania dóbr może prowadzić do zjawisk patologicznych i dysfunkcyjnych jak, np. alkoholizmu, przestępczości.

4.2 BEZROBOCIE

Praca – a ściślej mówiąc możliwość jej wykonywania – jest jedną z najwyżej cenionych wartości. Jest źródłem dochodu, podstawą utrzymania, daje satysfakcję, zadowolenie, poczucie bezpieczeństwa, możliwość spełnienia marzeń, gwarantuje zabezpieczenie potrzeb człowieka, stymuluje jego rozwój.

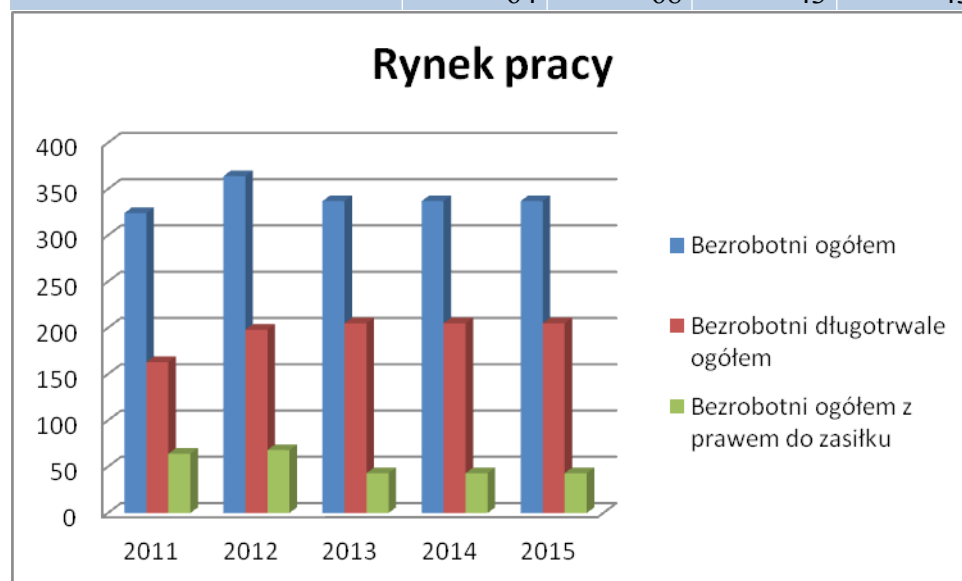
Utrata pracy kwalifikuje osoby do powszechnie uznawanej kategorii bezrobotnych. Bezrobocie odczuwamy bardzo dotkliwie, gdyż godzi ono przede wszystkim w godność człowieka, degraduje w oczach społeczeństwa, pogłębia poczucie krzywdy, upokorzenia. Pozostawanie bez pracy przez dłuższy czas prowadzi do ubóstwa, demoralizacji, a często do rozpadu rodzin.

Dlatego też w Gminnej Strategii problem bezrobocia jest jednym z priorytetów, z którym należy się zmierzyć w pierwszej kolejności. Przeciwdziałaniem bezrobociu zajmuje się na poziomie samorządu powiatowego - Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku, na poziomie samorządu gminnego – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy.

Jak wynika z danych PUP w Pułtusku, stopa bezrobocia sukcesywnie rośnie, coraz więcej mieszkańców Gminy pozostaje bez pracy. Dlatego też GOPS w Winnicy wychodząc naprzeciw potrzebom podopiecznych przystąpił do realizacji projektu systemowego pn. „Nasza aktywność w drodze do sukcesu” współfinansowanego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII. Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

Tabela 5 Struktura bezrobocia

Rynek pracy					
	2011	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni ogółem	324	364	337	337	337
Bezrobotni długotrwale ogółem	163	198	205	205	205
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	64	68	43	43	43

Wykres 7 Zarejestrowani bezrobotni według płci.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Należy zaznaczyć, że stopa bezrobocia występująca w powiecie pułtuskim zdecydowanie przewyższa stopę bezrobocia odnotowaną w województwie mazowieckim jak również średnią krajową. Dominującą grupę wśród osób bezrobotnych stanowią długotrwale bezrobotne i bez praw do zasiłku.

Pierwszoplanowym problemem wśród rodzin objętych pomocą jest kwestia bezrobocia. Jego największym skutkiem jest ubóstwo. Najważniejszą sprawą w walce z bezrobociem jest likwidacja jego przyczyn. Prowadzona jest ona przeważnie poprzez pracę socjalną zmierzającą do mobilizacji bezrobotnych w poszukiwaniu zatrudnienia. Wśród mieszkańców gminy Winnica można wyodrębnić kilka głównych grup bezrobotnych:

1. Bezrobotni absolwenci.

Ze względu na ubogą ofertę lokalnego rynku pracy, gmina nie jest w stanie zatrudnić dobrze wykształconych absolwentów, którzy coraz częściej w poszukiwaniu pracy migrują nie tylko okolicznych miast, lecz także w inne rejony Polski i za granicę. Gmina w ratowaniu sytuacji powinna skoncentrować wysiłki na uruchomieniu odpowiednich mechanizmów, które w krótkiej kilkuletniej perspektywie przyniosłyby ofertę pracy dla ludzi młodych, w wieku 18-30 lat.

2. Bezrobotni niepełnosprawni.

Jeśli chodzi o tą grupę lokalnej ludności, głównym problemem jest brak zakładów pracy chronionej na terenie gminy bądź w bliskim jej sąsiedztwie.

Osoby dotknięte problemem bezrobocia często wykazują brak aktywności w rozwiązywaniu problemów, przyjmują postawę roszczeniową wobec instytucji świadczących pomoc. Najgorzej jest w przypadku osób z długotrwałym bezrobociem, które to wymagają najwięcej pracy socjalnej. Długotrwałe bezrobocie najczęściej skutkuje utrwalonymi negatywnymi wzorcami zachowań tj. nadużywanie alkoholu, przemoc, przestępczość.

Niezadowolenie społeczne spowodowane wysokim bezrobociem rodziców i płynące z tego faktu niedostatki materialne, w połączeniu z brakiem odpowiedniej dla dzieci i młodzieży oferty i możliwości spędzenia wolnego czasu, powodują, iż grupą społeczną, która wymaga natychmiastowego wsparcia, są na terenie gminy Winnica dzieci i młodzież. Skuteczność tego przedsięwzięcia będzie możliwa dzięki zwiększeniu ofert zajęć pozalekcyjnych. Zagospodarowany w ten sposób czas wolny dzieci i młodzieży uchroni je przed zejściem na złą drogę. Będą mogły na miejscu rozwijać swoje zainteresowania i pasje nie szukając atrakcji za pomocą różnego rodzaju używek.

4.3 ZAGROŻENIA WSPÓŁCZESNEJ RODZINY

Rodzina w Polsce- jej dobrostan- stała się swoistym wyzwaniem dla polityki społecznej, szczególnie w okresie, w którym przemiany transformacji systemowej przyczyniły się, również poza oczywistymi pozytywnymi dokonaniem, do powstania sytuacji trudnej dla określonej grupy obywateli-egzystencji w niepewnej i nie do końca klarownej dla nich rzeczywistości. Gmina ma za zadanie organizować podstawową pracę z rodziną, między innymi poprzez wykorzystanie nowego specjalisty- asystenta rodziny, którego zadaniem jest skoncentrowanie

się na tak zwanym praktycznym wymiarze pracy z rodziną, polegającym na bezpośrednim wsparciu w zakresie wychowywania oraz pomocy w rozwiązywaniu jej problemów, ma to być praca bez obowiązków tak zwanych administracyjnych.

Bez względu na posiadany dochód, rodzinie mającej trudności w wypełnieniu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny, w ramach pomocy społecznej, powinna być udzielona pomoc mająca na celu poprawę jej funkcjonowania w środowisku społecznym, rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej. Pomoc ta powinna być świadczona, przede wszystkim w postaci pracy socjalnej, poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej, poradnictwa prawnego oraz poradnictwa psychologicznego.

Mając na uwadze aktualne tendencje społeczne należy założyć, że do 2020 roku nadal problemem społecznym będzie rozpad rodzin i opieka na dzieckiem pozbawionym opieki. Kryzys rodziny przekładający się na upośledzenie jej funkcji wychowawczych winien zaktywizować system pomocy społecznej do aktywności szczególnie w rozwoju pracy socjalnej oraz asystentury rodzin. Wzmocnienie rodziny, wraz z rozwojem atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego adresowanych do dzieci i młodzieży, winno przełożyć się na ograniczenie rozwoju zachowań patologicznych jak np. rozbojów, czy prostytucji wśród młodzieży. Analizując kwestie przemocy w rodzinie, wydaje się, że o ile jej poziom nie będzie w najbliższych latach wzrastał, to wraz z wzrostem świadomości społecznej, coraz więcej przypadków przemocy będzie ulegało ujawnieniu. W związku z powyższym instytucje samorządu lokalnego muszą wykazać aktywność w przychodzeniu z pomocą zarówno ofiarom przemocy jak i poprzez stosowne programy terapeutyczno-korekcyjne dla sprawców przemocy.

4.4 UZALEŻNIENIA

Nadużywanie alkoholu oraz inny używek przez osoby uzależnione jest od lat kwestią społeczną najtrudniejszą do rozwiązania. Dlatego też jednym z celów strategicznych uznano właśnie rozwiązywanie problemów alkoholowych. Gmina jest organem właściwym do kreowania lokalnej polityki społecznej w tym obszarze działania, działającym na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której zadaniem jest opracowywanie rocznych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przyjmowanych corocznie do realizacji uchwałą Rady Gminy. Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) powołuje zarządzeniem Wójt Gminy

Winnica. Środki na realizację zadań w zakresie profilaktyki i przeciwdziałaniu alkoholizmowi pochodzą głównie z opłat wydawanych przez Wójta Gminy za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Do zadań GKRPA należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w otwartym lub zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego,
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności z Uchwałami Rady Gminy Winnica, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 w/w ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- kontrola na podstawie upoważnienia wydanego w trybie art. 18 ust. 8 cyt. ustawy przez wójta Gminy Winnica przestrzegania zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych przez sprzedawców.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii określa corocznie lokalną strategię w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz minimalizacji szkód społecznych wynikających z nadużywania przez mieszkańców Gminy Winnica różnego rodzaju używek.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4a cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z jego treścią do zadań gminy w tym obszarze polityki społecznej należy:

- a) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu,
- b) działalność wychowawcza i informacyjna,
- c) ograniczanie dostępności do alkoholu,
- d) leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych od alkoholu,
- e) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich minimalizowanie,
- f) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, która najczęściej jej skutkiem uzależnień.

Ilość rodzin objętych pomocą, z powodu nadużywania alkoholu wśród najbliższych ciągle wzrasta. Na terenie gminy można zaobserwować znaczną liczbę samotnych mężczyzn, pozostających bez pracy często nadużywających alkoholu, będących na utrzymaniu rodziców,

najczęściej matek. To właśnie oni są głównymi adresatami szeregu akcji przeciwdziałania alkoholizmowi.

4.5 UBÓSTWO

Kolejnym najczęstszym problemem z którym spotykają się mieszkańcy gminy Winnica jest ubóstwo. Jego główną przyczyną jest bezrobocie. Z roku na roku systematycznie wzrasta liczba osób zwracająca się tym problemem do GOPS. Niski poziom dochodów rodzin nie pozwala na zabezpieczenie podstawowych środków materialnych związanych z utrzymaniem mieszkania, zabezpieczeniem potrzeb edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych. W celu likwidacji skutków ubóstwa pracownicy socjalni wnioskuje o udzielenie pomocy materialnej rodzinom, bądź pojedynczym osobom borykającym się z tym problemem.

4.6 BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest następną przyczyną przyznania pomocy z GOPS w Winnicy. Niezaradność w prowadzeniu gospodarstw domowych i gospodarowaniu skromnym budżetem domowym często przyczynia się do rozpadu małżeństw powodując problemy wychowawcze z dziećmi. W przypadku rodzin wielodzietnych niski ich status nie rokuje szans na szybką poprawę. Często z powodu niezaradności następuje rozluźnienie więzi rodzinnych co w konsekwencji prowadzi do braku zapewnienia opieki osobom w podeszłym wieku i niepełnosprawnym. Osoby dotknięte tym problemem otrzymują pomoc z tutejszego ośrodka w postaci wsparcia finansowego. Są to zasiłki celowe na zaspokojenie podstawowych potrzeb, zasiłki okresowe, pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach. Ponadto mogą uzyskać wsparcie ze strony asystenta rodziny. W szczególnych przypadkach wskazany jest kontakt z psychologiem bądź prawnikiem.

4.7 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Jednym z priorytetów Gminnej Strategii są działania na rzecz osób z grup szczególnego ryzyka, jak : niepełnosprawni, seniorzy i osoby przewlekle chorych.

Szczególną troską należy objąć niepełnosprawne dzieci, które z uwagi na posiadane deficyty mają m.in. utrudniony dostęp do edukacji.

W centrum uwagi władz gminnych i jednostek samorządowych są problemy ludzi starszych i przewlekle chorych. Głównym zadaniem służb społecznych jest aktywizacja seniorów.

Z diagnozy społecznej wynika, iż jest to grupa społeczna najbardziej narażona na wykluczenie społeczne. Aktywizacja tej grupy społecznej umożliwia poprawiać sprawność fizyczną i psychiczną, zapobiega samotności i wykluczeniu, poprawia relacje międzypokoleniowe.

W zależności od stopnia niepełnosprawności, rodzaju dysfunkcji, sytuacji rodzinnej i materialnej, osoby niepełnosprawne korzystają z szeregu świadczeń i usług. Do świadczeń pieniężnych zaliczyć można m.in.: zasiłki (stałe, celowe, okresowe). Osoby ubiegające się o pomoc z tego tytułu w większości faktycznie borykają się ze złym stanem zdrowia bądź z nieudogodnieniami starości. Jednak coraz powszechniejszym powodem zwrócenia się o pomoc z powodu niepełnosprawności staje jednak się tzw. „ucieczka w status inwalidy” związana ze złą sytuacją na rynku pracy oraz zwiększeniem ilości świadczeń dla osób niepełnosprawnych. Badania ankietowe przyczyniły się m.in. w dużej mierze do przeprowadzonej w dalszej części Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych analizy i oceny zasobów tzw. analizy SWOT.

5.ANALIZA SWOT

Kolejną czynnością w budowie Strategii jest wyodrębnienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w gminie Winnica. Do zrealizowania tego zadania posłużyła pierwsza część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Ponadto listę szans i zagrożeń wzbogacono o informacje uzyskane od instytucji, szkół oraz danych własnych GOPS.

Wykorzystano analizę SWOT (skrót pochodzi od słów w języku angielskim: „strengths” – mocne strony, „weaknesses” – słabe strony, „opportunities” – szanse i „threats” – zagrożenia). Polega ona na analizie istniejącego potencjału gminy, realizowanych zadań i możliwości rozwojowych niezależnych, lub zależnych w niewielkim stopniu od otoczenia

(mocne i słabe strony) oraz na analizowaniu tych obszarów na zewnątrz gminy, które wpływają na jej funkcjonowanie (szanse i zagrożenia).

Macierz SWOT - schemat

cechy wewnętrzne	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
	SZANSE	ZAGROŻENIA
	cechy pozytywne	cechy negatywne

W prezentowanej tabeli poszczególne określenia oznaczają:

Silne strony – to pozytywne zjawiska wynikające z samej organizacji (np. wysoki poziom wiedzy kadry, znajomość lokalnych uwarunkowań)

Słabe strony – to negatywne zjawiska wpływające na ograniczenie szans i możliwości rozwojowych organizacji, na które ma ona wpływ (np. słaba komunikacja wewnętrzna, brak koordynacji działań)

Szanse – to pozytywne zjawiska, które stwarzają możliwości rozwojowe niezależne od działań organizacji (np. położenie geograficzne)

Zagrożenia – to negatywne zjawiska wypływające z otoczenia organizacji, niezależne od jej działań (np. niedoskonałość rozwiązań prawnych, konkurencyjność sąsiednich podmiotów, pogarszanie wskaźników makroekonomicznych)

Poniżej wymieniono elementy wchodzące w skład poszczególnych grup czynników zamieszczając wszystkie wnioski wynikające z diagnozy obecnego stanu gminy. Wybór poszczególnych dziedzin do tabel analizy SWOT warunkowany jest tematem opracowania i wiąże się z tymi sferami funkcjonowania gminy, które w sposób pośredni lub bezpośredni wpływają na politykę społeczną.

Gospodarka i infrastruktura	
Mocne strony	Słabe strony
▪ Indywidualne rolnictwo o wysokich możliwościach adaptacyjnych ▪ Wysoki stopień zwodociągowania gminy umożliwiający nowoczesną produkcję rolną ▪ Możliwa do zagospodarowania nadwyżka wykwalifikowanej siły roboczej ▪ Rezerwy atrakcyjnych i stosunkowo tanich terenów pod budownictwo mieszkaniowe i rekreacyjne ▪ Funkcjonowanie na terenie gminy hali sportowej ▪ Gazyfikacja gminy	▪ Niewielkie możliwości dywersyfikacji prowadzonej działalności gospodarczej ▪ Braki w infrastrukturze – braki w kanalizacji. ▪ Przestarzałe wyposażenie gospodarstw rolnych ▪ Niewystarczająca liczba lokali mieszkaniowych i socjalnych w stosunku do osób oczekujących ▪ Słabe połączenie komunikacyjne
Szanse	Zagrożenia
▪ Możliwości rozwojowe wynikające z wykorzystania unijnych funduszy strukturalnych ▪ Polityka władz gminy - przyjazna inwestorom i ukierunkowana na rozwój ▪ Wspieranie działań lokalnych poprzez wyspecjalizowane instytucje działające na szczeblu ogólnokrajowym ▪ Wykorzystanie możliwości budownictwa jednorodzinnego	▪ Brak konsekwentnej i długofalowej polityki państwa oraz wizji dla rozwoju samorządności w Polsce ▪ Niewłaściwe rozwiązania prawne i brak zachęt dla inwestorów ▪ Istnienie wielu gmin o zbliżonym profilu społeczno – gospodarczym konkurujących o fundusze i inwestorów

Zasoby Finansowe	
Mocne strony	Słabe strony
Profesjonalna kadra zarządzająca gminą i jej budżetem	- Nowe zadania gmin zlecane bez pokrycia finansowego ze środków centralnych - Brak środków na finansowanie działań opiekuńczych na rzecz osób niepełnosprawnych
Szanse	Zagrożenia
- Środki strukturalne Unii Europejskiej - Współpraca organizacji i gmin	- Przekazywanie nowych zadań samorządowi gminnemu bez przekazywania odpowiednich środków finansowych - Niestabilność prawa, brak jasnych uregulowań w zakresie rozdziału zadań i środków (państwo – gminy)

Zasoby psychiczne

Mocne strony	Słabe strony
▪ Siła i determinacja mieszkańców gminy w dążeniu do celu ▪ Konsekwentne wsparcie decydentów (władz gminy) ▪ Aktywność i praktyczne nastawienie działań władz gminy ▪ Otwartość mieszkańców na zmiany	▪ Wyuczona bezradność i roszczeniowe postawy mieszkańców ▪ Brak mobilności zawodowej ▪ Zbyt mała liczba imprez gminnych integrujących społeczność ▪ Brak motywacji osób zagrożonych wykluczeniem do podejmowania działań mających na celu poprawę własnej sytuacji ▪ Niekorzystne tendencje polegające na dziedziczeniu ubóstwa i patologii
Szanse	Zagrożenia
▪ Możliwości realizacji założonych celów przy aktywnej współpracy mieszkańców i władz gminy ▪ Otwarty dialog (umiejętność właściwego komunikowania się) między mieszkańcami a władzami gminy ▪ Wspólne łagodzenie konfliktów (uzgadnianie stanowisk, jasne określenie o co chodzi poszczególnym osobom i wspólne poszukiwanie rozwiązań kompromisowych)	▪ Przenoszenie złych wzorców zachowań do społeczności lokalnej ▪ Niemożność wprowadzenia zmian spowodowana marazmem i brakiem aktywności mieszkańców ▪ Tendencja do osłabiania się więzi międzyludzkich i zamykania się rodzin

Mocne strony	Słabe strony
▪ Dążenie dużych grup ludności do zdobywania wykształcenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych ▪ Wzrost aktywności społecznej skutkujący zwiększeniem liczby przedsiębiorstw ▪ Czyste środowisko naturalne nie wywierające negatywnego wpływu na stan zdrowia mieszkańców gminy ▪ Wskaźnik przestępczości poniżej średniej krajowej ▪ Efektywne działanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	▪ Wysoki poziom bezrobocia ▪ Brak zakładu opiekuńczo-leczniczego ▪ Niezadowalająca sytuacja ekonomiczna sporej części ludności ▪ Niewielki przyrost miejsc pracy na terenie gminy ▪ Apatia i bierność osób długotrwale bezrobotnych ▪ Niewystarczające kwalifikacje dużej grupy bezrobotnych ▪ Niedobory infrastruktury służby zdrowia ▪ Mała aktywność osób pozostających bez pracy ▪ Brak miejsc pracy dla młodzieży
Szanse	Zagrożenia
▪ Silny i w miarę posiadanych kompetencji, sprawnie działający samorząd ▪ Programy aktywizacji osób bezrobotnych ▪ Wzrost ilości miejsc pracy wynikający z ożywienia gospodarczego ▪ Wdrażanie nowych metod polityki społecznej i szkolenia pracowników GOPS	▪ Starzenie się społeczeństwa ▪ Brak specjalistycznej i wysoko specjalistycznej opieki medycznej ▪ Narastająca przestępczość, przemoc i agresja dzieci i młodzieży ▪ Coraz większa skala emigracji wykształconej ludności ▪ Afirmacja alkoholu wśród młodzieży ▪ Niekorzystne oddziaływanie rodzin patologicznych, dziedziczenie ubóstwa, patologii, dysfunkcji ▪ Brak spójnej i całościowej polityki państwa w zakresie pomocy społecznej

Mocne strony	Słabe strony
▪ Kompetentna i fachowa kadra nauczycielska w szkołach gminy ▪ Dostęp szkół do Internetu ▪ Bliskość ośrodków kształcenia – Siedlce, Warszawa ▪ Czyste środowisko naturalne ▪ Walory krajobrazowe wsi mazowieckiej ▪ Liczne obiekty dziedzictwa kulturowego ▪ Korzystne położenie gminy	▪ Brak Gminnego Ośrodka Kultury ▪ Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna w postaci ścieżek rowerowych, obiektów gastronomicznych, pól namiotowych itp. ▪ Brak oferty sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej oraz kalendarza imprez ▪ Niska świadomość ekologiczna mieszkańców ▪ Chęć młodzieży do emigracji
Szanse	Zagrożenia
▪ Możliwości wykorzystania funduszy stypendialnych ▪ Sięgnięcie po europejskie fundusze pomocowe ▪ Powołanie stowarzyszeń i instytucji kulturalnych, nastawionych na pielęgnowanie lokalnych tradycji ▪ Wzrastająca popularność aktywnej turystyki oraz wyjazdów weekendowych na wieś ▪ Wykorzystanie krajobrazu gminy i walorów przyrodniczych ▪ Lepsze wykorzystanie bliskości i potencjału dużych aglomeracji miejskich ▪ Stworzenie właściwej bazy edukacyjnej, w tym dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych	▪ Niedostatecznie rozbudzone ambicje edukacyjne rodzin zagrożonych wykluczeniem ▪ Niewystarczająca dotacja centralna na cele oświatowe ▪ Brak środków na funkcjonowanie instytucji kultury ▪ Brak zrozumienia i zainteresowania kulturą sporej części społeczeństwa realizującego swe aspiracje kulturalne za pomocą telewizji i Internetu

6. CZĘŚĆ ROZWOJOWA

Zapewnienie odpowiedniego poziomu życia swoim mieszkańcom to kluczowe zadanie władz gminy Winnica. W myśl nowocześnie rozumianej polityki społecznej polegać to ma nie tylko na pomocy materialnej, lecz także w dużej mierze na stworzeniu możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Ważną kwestią jest tu pamięć o osobach wykluczonych, które z różnych przyczyn nie włączają się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe. Podstawowym warunkiem poprawy tego stanu rzeczy, i skutecznym przeciwdziałaniem negatywnym zjawiskom społecznym, jest podwyższenie świadomości mieszkańców gminy na temat głównych przyczyn i skutków tych zjawisk. Należy też nakreślić zasady i możliwości zapobiegania ich powstawaniu.

Ponadto sfera społeczna wymaga wsparcia finansowego, które umożliwi realizację usług publicznych na zadawalającym poziomie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Cel strategiczny zostanie zrealizowany poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i społecznej.

Cel strategiczny:

***„Poprawa warunków życia i funkcjonowania mieszkańców,
z troską o los osób wykluczonych społecznie
i zagrożonych takim wykluczeniem”.***

Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu w razie piętrzących się kłopotów.

Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej gminy Winnica połączona z badaniami ankietowymi pozwoliła wyodrębnić 4 obszary operacyjne (szczegółowe), które uznano za priorytetowe w realizacji celu strategicznego.

Cele operacyjne:

- I. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.**
- II. Wielozakresowy system wspierania rodziny i dzieci.**
- III. Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej**
- IV. Stworzenie perspektyw dla dzieci i młodzieży.**
- V. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich środowisk rodzinnych**

6.1. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.

W kraju od kilku lat zaobserwować można zubożenie pewnych części populacji. Corocznie coraz większy procent ludności znajduje się poniżej granicy ubóstwa. Dzieje się tak pomimo ogólnego wzrostu poziomu dochodów i wydatków w Polsce. Rozbieżność ta powoduje zwiększenie stopnia zróżnicowania dochodowego w społeczeństwie. W szczególnie trudnej sytuacji są pojedyncze osoby bądź też całe rodziny dotknięte problemem długotrwałego ubóstwa. Wymusza ono szereg zmian w stylu życia, powoduje zwiększanie się poczucia beznadziejności oraz negatywnie wpływa na podejmowane decyzje. Często prowadzi do rezygnacji z podstawowych dóbr – żywności, leków czy też przyborów szkolnych. Pogłębia to beznadziejność i tak już trudnej sytuacji, tym bardziej, że wzrastają potrzeby dodatkowych nakładów finansowych (coraz droższe leki na zalecenie nie leczonych dolegliwości, korepetycje dla dzieci itp.).

Brak możliwości realizacji podstawowych potrzeb często powoduje spadek poziomu życia zaniechania w sprawach wychowawczych i opiekuńczych. Często na skutek tego powstają kolejne niekorzystne zjawiska: alkoholizm, narkomania, przestępczość, przemoc w rodzinie, osłabienie więzi rodzinnych itp. Należy przedsięwziąć szereg działań mający na celu niwelowanie tych negatywnych zjawiska lub całkowite ich wykluczenie. Szczególny nacisk trzeba położyć na zahamowanie procesu dziedziczenia biedy i negatywnych wzorców wyniesionych z domów, wpajać już najmłodszym podstawowe wartości rodzinne i wskazywać możliwości rozwojowe.

Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
• Umacnianie wśród rodzin ubogich postaw aktywności i przedsiębiorczości mających na celu zmianę stylu życia. • Udzielanie wsparcia materialnego i rzeczowego osobom i rodzinom zagrożonych ubóstwem. • Edukacja w zakresie racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi.. • Pomoc psychologiczna oraz doradztwo zawodowe dla potrzebujących – wskazanie umiejętnego sposobu odkrycia i wykorzystania własnych zasobów. • Stała weryfikacja przyznawanych świadczeń (głównie pieniężnych), tak, aby przyznawana pomoc trafiała do osób rzeczywiście jej potrzebujących. • Aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania samopomocowych form wspierania osób i rodzin ubogich.	▪ Wójt Gminy ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy ▪ Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusk	Praca ciągła

6.2.WIELOZAKRESOWY SYSTEM WSPIERANIA RODZINY I DZIECI

Wyodrębnienie tego obszaru w niemniejszej strategii wynika z diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej gminy. Bezrobocie jest czynnikiem powodującym szybka degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, potęguje biedę i rozszerza strefę ubóstwa. Prowadzi do obniżenia standardu życia, sprzyja izolacji społecznej, pogarsza stan zdrowia, staje się wynikiem utraty kwalifikacji zawodowych, wpływa na wzrost konfliktów społecznych i zachowań patologicznych. Ponadto bezrobocie występujące zwłaszcza w sektorze rolnictwa

ma głównie charakter ukryty, nie jest możliwe do oszacowania. Tym samym i walka z nim jest niemożliwa.

W zwalczaniu bezrobocia nie pomaga również postawa niektórych mieszkańców. Charakteryzuje się ona małą mobilnością zawodową, roszczeniową postawą wobec Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz niechęcią do współpracy na rzecz zmiany swojej sytuacji. Pomimo tego istnieje duża szansa, że przy zastosowaniu odpowiednich instrumentów możliwe jest przywrócenie choć części osób bezrobotnych, czy biernych zawodowo na rynek pracy. Do tych instrumentów należą szeroko rozumiane usługi rynku pracy, obejmujące: szkolenia, doradztwo, pośrednictwo czy inne formy wsparcia. Właśnie szereg tych inicjatyw powinno się przedsięwziąć na terenie gminy Winnica, aby skutecznie zwalczać istniejące tam bezrobocie.

Wielozakresowy system wspierania rodziny i dzieci		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
1. Promowanie rodziny jako wartości społecznej. 2. Systematyczna praca socjalna z rodziną o niskim statusie społeczno-ekonomicznym, niewydolnych wychowawczo z dysfunkcjami społecznymi. 3. Upowszechnianie programów edukacyjnych zorientowanych na zdobywaniu umiejętności potrzebnych do pełnienia ról w rodzinie. 4. Stworzenie mini przedszkoli lub mini żłobków o charakterze rodzinnym, umożliwiających rodzicom swobodne podjęcie zatrudnienia. 5. Kierowanie do robót publicznych i prac interwencyjnych osób najbardziej zaangażowanych w poszukiwanie pracy. 6. Realizacja pozarządowych programów w zakresie wspierania rodziny.	▪ Wójt Gminy ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy ▪ Szkoły ▪ Parafie ▪ Powiatowy Urząd Pracy	Praca ciągła

6.3.WSPIERANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ

Jednym z dominujących zagrożeń we współczesnym świecie jest problem uzależnienia od alkoholu. Szczególnie niepokojącym sygnałem jest fakt, iż z roku na rok obniża się wiek sięgających po alkohol. Nastolatki nieraz sięgają po niego, aby zmanifestować swoją niezależność lub wyrazić bunt wobec dorosłych.

Są także mało odporni na presję rówieśników zdolni do robienia bardzo ryzykownych rzeczy tylko po to, aby zaimponować kolegom. Należy położyć nacisk na uświadamianie o skutkach nadużywania alkoholu, kreować wzorce godne naśladowania.

Szczególnie ważną kwestią jest nadużywanie alkoholu w rodzinie. Jeżeli ktoś z członków rodziny pije w sposób chorobliwy, to cała rodzina doznaje szkody. Często można spotkać opinię, że alkoholizm jest chorobą całej rodziny i wszyscy zostają wciągnięci w bolesny, uszkadzający wir powstający wokół tego, który pije. Życie rodzinne może być poważnie zaburzone przez alkohol także wtedy, gdy ktoś z członków rodziny jest dopiero na drodze do uzależnienia - upija się okresowo, ale nie występują u niego jeszcze w pełni objawy choroby. Dzieci, które wychowują się w rodzinach, w których ktoś nadużywa napojów alkoholowych żyją z poczuciem zagrożenia, cierpią i uczą się szczególnych sposobów postępowania, które im utrudniają życie. Doświadczenia dziecka w rodzinie alkoholowej to doświadczenia totalnego zagubienia i chaosu - nigdy nie wiadomo na co można liczyć, ponieważ wszystko zależy od chwilowego nastroju.

Bardzo poważne są następstwa społeczne wynikające z nadużywania alkoholu. Alkoholizm powoduje zazwyczaj rozbitcie rodziny, rozluźnienie więzów społecznych i zawodowych, zmniejszenie dyscypliny pracy i obniżenie jej jakości. Jest jednym z głównych czynników w rozwoju przestępczości. Znaczna część wypadków komunikacyjnych i zawodowych związana jest z używaniem alkoholu. W zdecydowanej większości przypadków, bez fachowej pomocy, osoba uzależniona nie potrafi się uratować. Nie oznacza to jednak, że powinna być zwolniona od odpowiedzialności za swoje postępowanie. Jeżeli ktoś po pijanemu narusza prawo, zasady moralne, krzywdzi innych lub powoduje straty materialne, powinien za to ponosić odpowiedzialność, tak jak wszyscy ludzie.

Władze gminy przy pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej powinny skutecznie monitorować osoby borykające się z problemem alkoholowym. Oferować pomoc terapeutyczną i wspierać rodziny, którym zjawisko alkoholizmu nie jest obce.

Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej dla dzieci i młodzieży poprzez zwiększanie świadomości o negatywnych skutkach spożywania alkoholu.	▪ Wójt Gminy ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy ▪ Szkoły	Praca ciągła
2. Udzielanie wsparcia szczególnie finansowego, psychologicznego, prawnego rodzinom i osobom	▪ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusk	

dotkniętym alkoholizmem. 3. Dozorowanie, monitorowanie zjawiska spożywania alkoholu, zwłaszcza wśród ludzi młodych. 4. Tworzenie warunków do powstania pozalekcyjnych klubów i kół zainteresowań w oparciu o bazę szkolną i remizy wiejskie jako alternatywa do alkoholu. 5. Rozwój systemu edukacji oraz poprawa dostępu do edukacji polegającej na promocji zdrowego stylu życia. 6. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. 7. Organizowanie wypoczynku letniego i właściwego zagospodarowania wolnego czasu dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.	▪ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ▪ Gminny Zespół Interdyscyplinarny DS. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
--	--	--

6.4. STWORZENIE PERSPEKTYW DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.

W tym obszarze kluczowym zagadnieniem do rozwiązania jest stworzenie na terenie gminy miejsc rekreacji i spędzania wolnego czasu dla młodzieży. Problem ten najskuteczniej rozwiązałoby powstanie Domu Kultury na terenie gminy Winnica. Młodzież mogłaby na miejscu rozwijać zainteresowania i talenty, zarówno te intelektualne, jak i sportowe. Uprawianie sportu, oprócz dużych wartości wychowawczych, angażuje także wolny czas, zapobiegając w ten sposób popadaniu w nałogi i uzależnienia oraz rodzeniu się patologii. Aktywizacja młodzieży w kierunku sportowym wymaga przede wszystkim odpowiedniej bazy sportowej, która będzie rozbudowywana i modernizowana głównie w oparciu o szkolne obiekty sportowe oraz boiska wiejskie, budowane przy udziale mieszkańców danej wsi.

W skuteczny sposób przyczynić się to powinno do ograniczenia demoralizacji, przestępczości i różnego rodzaju eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi. Ciekawą

możliwością (adekwatną do potrzeb współczesnej młodzieży) byłoby stworzenia powszechnego punktu dostępu do Internetu w postaci kawiarenki internetowej. Stanowiłaby ona zarówno miejsce rozrywki jak i cenne źródło pozyskiwania informacji.

Władze gminy powinny zadbać także o stworzenia atrakcyjnej oferty zatrudnienia na terenie gminy dla młodych ludzi. Właśnie w tej grupie, wchodzącej dopiero na rynek pracy, zjawisko bezrobocia jest powszechne. Rozpoczynanie życia zawodowego od pobierania zasiłku może wywołać negatywne i głębokie skutki w sferze społecznej, czego przykładem jest emigracja ludzi w celu znalezienia pracy do większych ośrodków miejskich, a nawet zagranicę. Stąd też konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na pobudzenie aktywności społeczno-gospodarczej w tej grupie ludności. Władze gminy powinny tak pokierować polityką gminy aby zachęcić młodzież do zostania na miejscu. Dać im możliwość rozwoju, pamiętając o tym, iż to właśnie przede wszystkim ludzie młodzi są nadzieją dla gminy i jej mieszkańców.

W szkołach istotną kwestią powinno być kształtowanie świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa zdolnego do rozwiązywania swoich problemów życiowych. Należy wpajać już najmłodszym, iż powinno się dbać o wiedzę, rozwijać własne talenty i zainteresowania.

Stworzenie perspektyw dla dzieci i młodzieży		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
1. Stworzenie ogólnodostępnego punktu korzystania z Internetu dla wszystkich zainteresowanych (kawiarenka internetowa).	▪ Wójt Gminy ▪ Szkoły ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy ▪ Parafie ▪ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Praca ciągła
2. Wzrost oferty zatrudnienia dla ludzi młodych - zatrzymanie ich na terenie gminy.		
3. Stworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych metod spędzania wolnego czasu (świetlice środowiskowe, kółka zainteresowań, zajęcia sportowe itp.).		
4. Powstanie Domu Kultury w celu poprawy oferty kulturalno – rozrywkowej.		

5. Rozwój sieci świetlic środowiskowych dostępnych dla wszystkich dzieci. 6. Zwiększenie zasobów mieszkaniowych. 7. Wprowadzenie funduszy stypendialnych dla młodzieży najbardziej uzdolnionej, niepełnosprawnej i pochodzącej z ubogich rodzin. 8. Rozwój systemu edukacji oraz poprawa dostępu do niej. 9. Wybudowanie placów zabaw dla najmłodszych mieszkańców. 10. Ułatwienie dostępu (także informacji) do sieci poradnictwa i wspierania w sytuacjach kryzysowych i poradnictwa zawodowego dla młodzieży.		
---	--	--

6.5.POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH ŚRODOWISK RODZINNYCH

Należy wspierać procesy rozwojowe niepełnosprawnych, w tym ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, aby umożliwić im osiągnięcie samodzielności w życiu dorosłym. W przypadku niepełnosprawnych dzieci najważniejsza staje się ich rehabilitacja zdrowotna, dostęp do lekarzy specjalistów, turnusów rehabilitacyjnych i sanatoriów oraz dostęp do edukacji poczynając od przedszkoli po uniwersytety. Szczególne znaczenie w wyrównaniu szans i integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem na terenie gminy Winnica odgrywają działania na rzecz likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej. W przypadku planowania działań z zakresu integracji zawodowej osób niepełnosprawnych należy dążyć do poprawy poziomu przygotowania zawodowego i zwiększenia możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Zwiększenie zdolności osób niepełnosprawnych do zatrudnienia można osiągnąć poprzez prowadzenia szkoleń zawodowych i kursów przekwalifikowań zgodnie z potrzebami rynku. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jak i cała władza gminy, powinny propagować społeczną akceptację i integrację osób niepełnosprawnych.

Szansą dla poprawy sytuacji niepełnosprawnych na terenie gminy jest możliwość skorzystania z unijnych funduszy strukturalnych, szczególnie z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wraz z wiekiem stan zdrowia ludzi starszych i ich sprawność pogarszają się. Mimo generalnie złego stanu zdrowia osób starszych, w ograniczonym zakresie korzystają one z opieki medycznej (szczególnie ambulatoryjnej) i pielęgnacyjnej. Wynika to m.in. z ograniczonej sprawności i mobilności przestrzennej, a także z konieczności ponoszenia odpłatności za pewien zakres świadczeń lekarskich, pielęgnacyjno-rehabilitacyjnych i opiekuńczych. Tworzenie warunków sprzyjających godnej i aktywnej starości powinno następować poprzez wspomaganie jednostek w radzeniu sobie z kryzysami typowymi dla tego wieku, zapewnienie ludziom starym odpowiedniej pozycji w społeczeństwie oraz kształtowanie pozytywnego obrazu starości w świadomości społecznej. Dodatkowo integracji w starzejącym społeczeństwie sprzyja rozwój środowiskowej formy opieki nad osobami starszymi, wymagającymi tego typu pomocy w celu zaspokojenia codziennych potrzeb.

Gmina powinna zapewnić, zarówno osobom niepełnosprawnym jak i starszym udział w życiu społecznym, kulturalnym, sporcie, turystyce i rekreacji.

Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich środowisk rodzinnych		
Działania służące osiągnięciu celu	Realizatorzy i podmioty wspierające	Okres realizacji
1. Rozwój usług opiekuńczych w tym usług specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych. 2. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych (także w miejscu zamieszkania) 3. Pomoc w zapewnieniu w sprzęt rehabilitacyjny. 4. Adaptacja szkół do potrzeb niepełnosprawnych fizycznie, tworzenie klas integracyjnych, przygotowanie kadry nauczycielskiej do prowadzenia zajęć w klasach integracyjnych oraz rozwój kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych..	▪ Wójt Gminy ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ▪ w Winnicy ▪ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku ▪ Szkoły ▪ Parafie	2014- 2020

5. Wsparcie dla inicjatyw integracyjnych i kulturalnych osób starszych i niepełnosprawnych (grupy samopomocowe, Kluby Seniora itd.).		
6. Wprowadzenie środowiskowej formy opieki nad osobami w podeszłym wieku.		
7. Wspieranie różnych form samopomocy.		
8. Zorganizowanie transportu osobom mającym trudności w poruszaniu się		

7. METODY REALIZACJI CELÓW

Realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przewodniczyć będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Formułując metody i kolejność działań poszczególnych akcji władze określają również zagrożenia na drodze realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Realizacji założonych celów Strategii, posłużą metody, dające szansę na zrealizowanie podstaw rozwoju ujętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Winnica.

7.1.METODA AKTYWIZUJĄCA

Można przytoczyć wiele definicji aktywności, w których sedno sprawy sprowadza się do stwierdzenia, iż aktywność człowieka ma określony kierunek wyznaczony przez cel, któremu podporządkowany zostaje jej przebieg. Metody aktywizujące przywiązują dużą wagę do łączenia teorii z praktyką, rozwijania wiedzy dotychczas posiadanej i wykorzystywania jej do rozwiązywania konkretnych problemów, do pracy grupowej. Przyjęcie tej metody oznacza, świadome włączenie osób z tzw. kategorii ryzyka w zmianę ich sytuacji. Należy im uświadomić cel ich działania wraz z umotywowaniem potrzeby jego osiągnięcia. Poprzez pobudzenie aktywności, inteligencji, ale też przede wszystkim wyobraźni, emocji i pomysłowości dąży się do poprawy zaistniałej negatywnej sytuacji. Człowiek jest w stanie ocenić swój wkład pracy, dokonać samooceny, jak również jest oceniany przez grupę.

7.2.METODY INTEGRUJĄCE

Metody integrujące wzmacniają lokalne więzi społeczne w czasie wspólnych działań, czy to na rzecz osób z grupy ryzyka, czy też na rzecz dobrych praktyk. Przekształca się tu np. konflikt międzygrupowy we wspólny problem, który strony konfliktu usiłują rozwiązać. Zamiast tłumienia konfliktu lub poszukiwania kompromisu, strony otwarcie próbują znaleźć rozwiązanie możliwe do przyjęcia dla wszystkich.

7.3.METODY PROFILAKTYCZNE

Profilaktyka jest działaniem, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się i rozwojowi danego zjawiska w konkretnej społeczności, jak też promowanie alternatywnych zjawisk w stosunku do tych, które usiłuje się wyeliminować. Metody profilaktyczne minimalizują przyczyny generujące trudne sytuacje życiowe. Należy uświadamiać ludzi, że konflikty i wszelkiego rodzaju niepowodzenia są naturalną częścią naszego życia i trzeba je rozwiązywać przy pomocy, zdrowych sposobów, a nie sięgać po alkohol i narkotyki. Istotnym elementem powodzenia tej metody są ćwiczenia zachowań asertywnych. Metody profilaktyczne pogłębiają naszą świadomość dotyczącą przyczyn uzależnień, zagrożeń z nich wynikających oraz obrony przed uzależnieniami. Wskazują możliwości radzenia sobie z problemem uzależnień, korzystania z pomocy i wsparcia innych.

7.4.METODY WERYFIKUJĄCE

Wskazują związki między teorią a praktyką, a tym samym utopijność bądź realność przyjętych teorii. W celu zweryfikowania przyjętych założeń przewiduje się zaangażowanie społeczności lokalnej, której poglądy na dane zagadnienie analizowane będą za pomocą ankiet. Proces ten pozwoli na wykluczenie zbędnych działań tym samym przyczyni się do podjęcia prac nad najistotniejszymi problemami, z którymi przyszło borykać się mieszkańcom gminy Winnica.

7.5.METODY WYKLUCZAJĄCE

„Wykluczenie społeczne” oznacza ograniczenie możliwości korzystania z dóbr, które powinny być dostępne wszystkim - w życiu gospodarczym, społecznym i obywatelskim. Większość ludzi kojarzy ten fakt z wyłączeniem osoby z danej społeczności lub z marginesem społecznym. W konsekwencji poprowadzi to do braku akceptacji w środowisku. Można też pojęcie to interpretować jako brak możliwości korzystania z życia społecznego. Najczęstszą przyczyną prowadzącą do wykluczenia społecznego jest bezrobocie, alkoholizm, a także ubóstwo i choroby psychiczne. Dlatego też gmina Winnica powinna przedsięwziąć szereg działań pomocowych w celu załagodzenia negatywnych zjawisk, kładąc w pierwszej kolejności nacisk na pomoc kobietom samotnie wychowującym dzieci oraz ofiarom patologii życia rodzinnego. Są to jednocześnie grupy w dużym stopniu zagrożone ubóstwem.

7. 6.METODY NIWELUJĄCE

Są to metody rozwiązujące problemy, zjawiska lub niepożądane sytuacje. Za pomocą różnego rodzaju akcji informacyjnych, władze gminy wraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, przyczynią się do zahamowania szerzących na terenie gminy Winnica patologii i innych groźnych zdarzeń. Tylko stały monitoring takich niepożądanych incydentów jest gwarancją poprawy sytuacji oraz pozwala na niwelowanie ich niejako w zarodku, u źródła powstawania.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie rozwoju gminy stanowi kluczową kwestię w zakresie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawowym źródłem finansowania zadań będą środki budżetu gminy, jednakże bez pozyskania funduszy zewnętrznych nie będzie możliwa pełna realizacja zapisów Strategii. Dlatego też pozyskiwanie środków pomocowych na wykonywanie projektów rozwojowych gminy traktowane będzie w sposób priorytetowy.

Zakłada się, iż środki finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych pochodzących z budżetu gminy
- środków przekazanych gminie z budżetu państwa (dotacje)

- możliwych do pozyskania środków funduszy krajowych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych)
- środków pochodzących z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Regionalny Program Operacyjny dla województwa mazowieckiego, Europejski Fundusz Społeczny)
- środków z innych programów i grantów.

W ramach realizacji Strategii planuje się, że osiągnięte zostaną następujące wskaźniki:

- Szereg akcji charytatywnych dla dzieci
- Działający system wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży
- Organizacja prac społecznie użytecznych
- Łatwy dostęp do doradztwa zawodowego
- Udogodniony dostęp dla mieszkańców gminy Winnica do sieci poradnictwa prawnego, socjalnego, rodzinnego oraz pedagogiczno – psychologicznego
- Rozwinięte poradnictwo specjalistyczne
- Wzrost aktywności podmiotów gospodarczych
- Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu
- Stworzenie warunków do zdobycia nowych kwalifikacji
- Poprawienie mobilności zawodowej mieszkańców gminy Winnica
- Rozwinięta oferta edukacyjna dla dorosłych
- Zniwelowanie problemu alkoholizmu na terenie gminy
- Wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców na temat zdrowego stylu życia
- Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu (kawiarenka internetowa)
- Bogata oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży nie tylko z rodzin z problemami uzależnień
- Powstałe kluby zainteresowań i zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży
- Sieć poradnictwa i wsparcia w sytuacjach kryzysowych dla młodzieży
- Uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych i przewlekle chorych
- Rozwój usług wspomagających ludzi starszych
- Rozwinięte formy opieki środowiskowej
- Wzrost ilości obiektów pozbawionych barier architektonicznych
- Zintegrowane działania różnych podmiotów w zakresie rozwoju rehabilitacji medycznej, zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych
- Niwelizacja przejawów patologii społecznych na terenie gminy

- Sprawnie działający system wsparcia w gminie w postaci prężnego i służącego pomocą GOPS
- Działające grupy wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin

9. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring polega na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunku działań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych. Przez ocenę (ewaluację) polityki, programu lub projektu należy rozumieć określenie ich wartości w odniesieniu do wcześniej zdefiniowanych kryteriów i w oparciu o odpowiednie informacje. Jest to ocena realizacji programów pod względem porównania rezultatów faktycznych z planowanymi oraz poniesionych nakładów z rezultatami.

Ocena wskaże w szczególności, jakie nowe zadania priorytetowe należy wprowadzić oraz jakich ewentualnie zmian należy dokonać na poziomie działań oraz celów. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyczyni się do wdrożenia w Winnicy nowoczesnego modelu polityki społecznej.

Wyniki ewaluacji przyjmą formę raportu, który zostanie opracowany na podstawie danych zgromadzonych poprzez system monitoringu oraz analiz dokonanych przez GOPS oraz Urząd Gminy.

Osobami odpowiedzialnymi za ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Urzędzie Gminy są kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Sekretarz Gminy, którzy będą ściśle w tym zakresie współpracować z Radą Gminy i jej komisjami. Sukces realizacji zapisów strategii zależy od wielu czynników, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Największym z zagrożeń jest zahamowanie rozwoju gospodarczego kraju i osłabienie tendencji wzrostowych. Wzrost poziomu dochodów ludności stanowić będzie najlepszą gwarancję rozwiązywania podstawowych problemów społecznych, jakimi są bezrobocie, ubóstwo i alkoholizm.

10. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

Nadzór nad realizacją całości zadań założonych w Strategii będzie sprawował Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy. Sukcesywnie do głównego dokumentu Strategii załączone będą programy i projekty dotyczące realizacji poszczególnych zadań.

11. ZAKOŃCZENIE

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Winnica pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonego celu. Realizacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pozwoli, w istniejących uwarunkowaniach społeczno- gospodarczych gminy Winnica, na stopniowe minimalizowanie źródeł zagrożenia bezpieczeństwa socjalnego, a w przyszłości na wyeliminowanie tych zagrożeń. Gminie zaś pozwoli na ograniczenie wydatków na szeroko rozumianą pomoc społeczną i skierowanie większej ilości środków na modernizację i rozwój. Realizacja strategii wymaga zaangażowania całej wspólnoty. Nie bez znaczenia jest również wsparcie instytucji pożytku publicznego, kościoła czy władz szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Zgodnie z misją niniejszej Strategii, jej realizacja powinna przyczynić się do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy Winnica oraz stworzenia warunków do zaspokojenia ich potrzeb i realizacji własnych dążeń, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.